

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Zdrowia

KZD.410.001.04.2021

Pan
Radosław Sierpiński
p.o. Prezes
Agencji Badań Medycznych
ul. Moniuszki 1A
00-014 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. - wykonanie planu finansowego
Agencji Badań Medycznych

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Agencja Badań Medycznych (dalej „Agencja” lub „ABM”), ul. Moniuszki 1A, 00-014 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Sierpiński, p.o. Prezes od 11 grudnia 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Piotr Czauderna, Prezes od 1 października do 10 grudnia 2019 r. Radosław Sierpiński, p.o. Prezes od 22 marca do 30 września 2019 r. (akta kontroli str. 8-9, 270)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontrolerzy	1. Marek Trosiński, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KZD/10/2021 z dnia 5 stycznia 2021 r. 2. Grzegorz Wieczorek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/9/2021 z dnia 5 stycznia 2021 r. 3. Izabela Podeszfińska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/12/2021 z dnia 2 lutego 2021 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2020 r. planu finansowego Agencji Badań Medycznych, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	– planowanie i wykonanie przychodów Agencji; – planowanie i wykonanie kosztów i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji; – wykorzystanie otrzymanych dotacji z budżetu państwa w części 46 – Zdrowie oraz środków europejskich na realizację zadań; – gospodarowanie wolnymi środkami; – prawidłowość sporządzenia sprawozdań Rb-N i Rb-Z za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych oraz rocznego sprawozdania Rb-BZ2 z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym; – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej ustawa o NIK.

- analiza wykonania planu przychodów;
- analiza realizacji kosztów oraz wydatków majątkowych finansowanych z budżetu państwa w części 46 – Zdrowie; w tym szczegółowa analiza wybranej próby kosztów;
- dokonanie analizy realizacji kosztów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej;
- analiza realizacji zadań oraz uzyskanych efektów w wyniku wydatkowania środków;
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analiza wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa w części 46 – Zdrowie;
- szczegółowa analiza wybranych zapisów i dokumentów księgowych.
- analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań oraz procedur kontroli zarządczej w tym zakresie.

Agencja Badań Medycznych rozpoczęła działalność 22 marca 2019 r.² Rok 2020 był dla ABM pierwszym, pełnym rokiem obrotowym i w związku z powyższym, w wystąpieniu pokontrolnym nie dokonano analizy porównawczej przychodów i kosztów roku 2020 do roku 2019. Z tego powodu nie odniesiono się również do stanu zatrudnienia w wymienionych wyżej latach.

Opis działań kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2020 r. Agencji Badań Medycznych.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Agencja osiągnęła dodatni wynik finansowy netto w wysokości 218,3 tys. zł. Koszty zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w ustawie o finansach publicznych⁴ i aktach wykonawczych. W rezultacie wydatkowania środków, objętych badaniem kontrolnym, osiągnięto cele prowadzonej działalności ustawowej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że prawidłowo realizowano projekt współfinansowany ze środków budżetu państwa i Unii Europejskiej, którego celem jest poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia poprzez optymalizację kosztów i poprawę procesów związanych z realizacją badań klinicznych.

Roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z) sporządzono prawidłowo i terminowo.

Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na uzyskane przez Agencję przychody i koszty poniesione na realizację zadań.

² Na podstawie ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Agencji Badań Medycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2150), dalej ustawa o ABM.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, dalej ustawa o finansach publicznych).

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

1. Wykonanie planu finansowego Agencji

1.1. Wykonanie planu przychodów

Opis stanu
faktycznego

Plan finansowy Agencji Badań Medycznych na 2020 r. został opracowany i zatwierdzony zgodnie z art. 27 ustawy o ABM oraz zawierał wymagane informacje dotyczące m.in. wysokości przychodów z tytułu dotacji z budżetu państwa, a także z odpisu⁶ ze środków finansowych Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ).

Przychody Agencji wyniosły ogółem 213 829,0 tys. zł, co stanowiło 58,5% planu po zmianach⁷ (365 744,0 tys. zł). Niskie wykonanie przychodów, w stosunku do planu, wynikało z przyjętego w polityce rachunkowości systemu ich ewidencjonowania. Przychody z tytułu odpisu ze środków NFZ, ujęte w sprawozdaniu finansowym, wyniosły 196 675,3 tys. zł; przychody z tytułu dotacji podmiotowej 12 216,0 tys. zł, zaś dotacji celowej⁸ 3921,5 tys. zł. Ujęte w sprawozdaniu przychody były odmienne niż faktyczne wpływy z poszczególnych źródeł, ponieważ zgodnie z przyjętą w Agencji polityką rachunkowości, do przychodów zaliczane są wyłącznie takie, które mają odzwierciedlenie w poniesionych kosztach. Faktyczne wpływy z tytułu odpisu ze środków NFZ wyniosły w 2020 r. 279 473,5 tys. zł; dotacji podmiotowej 13 150,0 tys. zł, a dotacji celowej 4850,0 tys. zł. Ponadto przychody z tytułu odsetek bankowych uzyskane przez Agencję w 2020 r. wyniosły 218,3 tys. zł. Niewykorzystane środki dotacji podmiotowej w wysokości 934,0 tys. zł (7,1% otrzymanych środków) oraz dotacji celowych w łącznej kwocie 343,7 tys. zł (7,1% otrzymanych środków) zostały terminowo zwrócone na rachunek Ministerstwa Zdrowia. Środki pochodzące z odpisu, przekazane przez NFZ jednorazowo 29 stycznia 2020 r. i niewykorzystane w tym roku, w kwocie 82 798,2 tys. zł, ujęto w sprawozdaniu finansowym jako przychody międzyokresowe.

Na koniec 2020 r. nie wystąpiły należności, w tym przeterminowane. W trakcie czynności kontrolnych NIK, 29 marca 2021 r., ABM wprowadziła wewnętrzne procedury⁹ dotyczące procesu windykacji należności.

(akta kontroli str. 4-7, 10-23, 91-95, 97-101, 114-121, 162-163, 180-184, 250, 256-264, 270, 656, 680-682)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Koszty poniesione przez Agencję w 2020 r. wyniosły ogółem 213 610,7 tys. zł, tj. 58,4% planu po zmianach (365 744,0 tys. zł). Koszty zrealizowane w 2019 r. wyniosły 4777,8 tys. zł i związane były z nakładami na organizację Agencji.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zgodnie z art. 97 ust. 3e ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398, ze zm.), są to środki finansowe przeznaczone na finansowanie projektów niekomercyjnych badań klinicznych, w wysokości 0,3% planowanych przychodów określonych w planie finansowym NFZ, z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

⁷ Plan finansowy na 2020 r. został ujęty w zał. Nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2020 z dnia 14 lutego 2020 r. (Dz. U. poz. 571, ze zm.) i był zmieniany dwukrotnie w 2020 r. przez pełniącego obowiązki Prezesa ABM za akceptacją Ministra Zdrowia.

⁸ Na realizację i finansowanie zadań dotyczących własnych badań naukowych i prac rozwojowych oraz dofinansowywanie projektów wyłonionych w drodze konkursu, a także innych zadań wymienionych w art. 15 ust. 2 pkt 2-4 ustawy o ABM.

⁹ Zarządzenie Nr 15 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury windykacji należności w Agencji Badań Medycznych.

Niższe o 152 133,3 tys. zł, tj. o 41,6%, od przewidzianych w planie po zmianach, koszty poniesione przez Agencję w 2020 r. były spowodowane zmniejszonym dofinansowaniem badań naukowych i prac rozwojowych oraz projektów wyłonionych w drodze konkursów. Podmioty ubiegające się o środki nie mogły ich wykorzystać w pełnym zakresie, ponieważ badania te musiały zostać ograniczone z uwagi na sytuację epidemiczną. W planie po zmianach ujęto na ten cel kwotę 336 616,0 tys. zł, natomiast zrealizowane koszty wyniosły 200 701,4 tys. zł, tj. 59,6%.

W planie finansowym wyodrębniono koszty funkcjonowania Agencji, które wyniosły 12 909,3 tys. zł, co stanowiło 6,0% kosztów ogółem. Niższe o 22,3%, niż przewidywano w planie po zmianach, koszty funkcjonowania, wynikały m.in. z ograniczenia podróży służbowych krajowych i zagranicznych oraz organizacji i udziału w konferencjach, ze względu na sytuację pandemiczną.

(akta kontroli str. 140-270, 680-682)

Przeciętne zatrudnienie w 2020 r., w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 43,1 i w porównaniu z planowanym było niższe o 26,9 etatów (38,4%), a w stosunku do zatrudnienia w 2019 r. było wyższe o 28,7 etatów. Niższy, niż przewidywano w planie, stan zatrudnienia w 2020 r. uzasadniony był przede wszystkim koniecznością ograniczenia postępowań rekrutacyjnych z powodu sytuacji epidemicznej i zastosowaniem się do wydanych, w marcu 2020 r., zaleceń Ministra Finansów o ograniczanie wydatków dla uzyskania oszczędności, które będą przeznaczone na zwalczanie i przeciwdziałanie COVID-19.

W 2020 r. koszty wynagrodzeń osobowych wyniosły 5808,4 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 1609,6 tys. zł (21,7%), a w porównaniu do kosztów wynagrodzeń w 2019 r. były wyższe o 4066,4 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego, wyniosło w 2020 r. 10 351 zł i było niższe o 910 zł w porównaniu do wynagrodzenia w 2019 r. z powodu zatrudnienia w 2020 r. pracowników na niższych stanowiskach specjalistycznych.

Koszty wynagrodzeń bezosobowych w 2020 r. wyniosły 1387,6 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 422,4 tys. zł (23,3%), a w porównaniu do 2019 r. były wyższe o 969,4 tys. zł. W 2020 r. najwyższe wydatki z tytułu umów cywilnoprawnych związane były z działalnością Rady ABM (872,0 tys. zł) oraz zadaniami zlecanymi ekspertom zewnętrznym (358,5 tys. zł). Koszty wynagrodzeń w 2020 r. stanowiły 55,7% kosztów funkcjonowania Agencji i 3,4% kosztów ogółem.

(akta kontroli str. 161, 180-228, 241-249, 270, 597-606, 651-652, 680-682)

W Agencji, w okresie od 2 września 2019 r. do 31 sierpnia 2020 r., a następnie od 23 października 2020 r., zatrudniano na podstawie umowy o pracę audytora wewnętrznego. Audytor wykonywał czynności doradcze dotyczące m.in. przygotowania procedur kontroli zarządczej, audytu wewnętrznego¹⁰ oraz rejestru ryzyka. W 2020 r. nie prowadzono innych zadań audytowych planowych lub doraźnych.

Pełniący obowiązki Prezes Agencji wyjaśnił, że w *Planie audytu na rok 2020* ujęto jedno zadanie zapewniające w zakresie zakupów i zamówień publicznych, ale nie zostało zrealizowane ze względu na sytuację epidemiczną i przejście Agencji w tryb pracy zdalnej, jak również zakończenie umowy o pracę z audytorem.

(akta kontroli str. 96, 270, 410-413, 568-572, 579-581, 595-596, 734-774, 2083-2088)

Koszty administracyjne funkcjonowania Agencji zostały sfinansowane dotacją podmiotową, z której wykorzystano kwotę 12 216,0 tys. zł, tj. 92,9% otrzymanych środków. Niewydatkowane w 2020 r. środki, w wysokości 934,0 tys. zł (7,1%), Agencja zwróciła

¹⁰ Zasady audytu wewnętrznego zostały wdrożone na podstawie zarządzenia Nr 49 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Zasad Audytu Wewnętrznego w Agencji Badań Medycznych.

w terminie na rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia. Szczegółowym badaniem, na podstawie 31 dowodów księgowych, objęto koszty funkcjonowania w kwocie 1133,1 tys. zł. Objęte analizą koszty zostały poniesione w sposób legalny, celowy i gospodarny, a płatności uregulowano w wymaganych terminach.

(akta kontroli str. 114-115, 270, 432, 437-560, 680-682, 2113-2285)

Agencja, zgodnie z art. 13a ust. 1-2 i art. 98 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*¹¹, terminowo sporządziła plan postępowań o udzielenie zamówień i zamieściła go na stronie internetowej oraz terminowo sporządziła i przekazała Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych w 2020 r. zamówieniach.

W rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach w 2020 r. przekazanym 1 marca 2021 r. Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych, ujęto w Tabeli X sprawozdania, zawyżoną o 4734,80 zł łączną wartość udzielonych zamówień, których wartość jednostkowa nie przekraczała 30 000 euro. Kierownik Działu Zamówień Publicznych wyjaśniła, że przyczyną tego błędu było omyłkowe uwzględnienie przy obliczeniach wartości zamówień udzielonych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*¹². W trakcie czynności kontrolnych NIK sporządzono korektę *Rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2020 r.*, którą w dniu 24 marca 2021 r. przesłano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych.

(akta kontroli str. 1082-1092, 1162-1167, 1170-1173)

W 2020 r. udzielono 219 zamówień o łącznej wartości¹³ 4325,1 tys. zł. Dwa zamówienia (0,9%) o łącznej wartości 248,5 tys. zł zostały przeprowadzone z zastosowaniem procedur określonych w ustawie PZP, a 217 zamówień (99,1%) o łącznej wartości 4076,6 tys. zł, których jednostkowa wartość nie przekracza równowartości 30 000 euro, na podstawie obowiązującego w ABM regulaminu udzielania zamówień publicznych¹⁴, ponieważ w ich przypadku nie było obowiązku stosowania ustawy PZP.

(akta kontroli str. 1079, 1113-1133, 1176-1181)

Badaniem objęto 10 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego:

1. Dwa zamówienia publiczne, które zostały udzielone na podstawie ustawy PZP w trybie przetargu nieograniczonego¹⁵ (tj. 100% postępowań przeprowadzonych z zastosowaniem ustawy PZP) o łącznej wartości 248,5 tys. zł, z tego w 2020 r., ze względu na dwudziestocztymiesięczny okres obowiązywania jednej z umów¹⁶, wydatkowano 139,7 tys. zł.
2. Cztery na podstawie Regulaminu ABM¹⁷ (tj. 2% zamówień przeprowadzonych z wyłączeniem stosowania ustawy PZP), z czego trzy w trybie ofertowym¹⁸ i jedno zgodne z trybem dla zakupów, których wartość netto nie przekracza 20,0 tys. zł, na podstawie wniosku zakupowego¹⁹. Łączna wartość udzielonych zamówień wyniosła 198,0 tys. zł, z czego w 2020 r. wydatkowano 105,7 tys. zł. Niższe o 92,3 tys. zł wydatki

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej *ustawa PZP*.

¹² Dz. U. poz. 1842 ze zm.

¹³ Wszystkie kwoty dotyczące zamówień publicznych zawierają podatek od towarów lub usług.

¹⁴ Zarządzenie Nr 4 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 27 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia *Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty wskazanej w art. 4 ust. 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych w Agencji Badań Medycznych*, dalej: *Regulamin ABM*.

¹⁵ Świadczenie usługi sprzątania - ABM-ZP-1/2020, Dostawa mebli biurowych (wraz z montażem) - ABM-ZP-2/2020.

¹⁶ Umowa na świadczenia usługi sprzątania została zawarta 19 marca 2020 r. na okres 24 miesięcy.

¹⁷ Próba celowa, na podstawie osądu kontrolera.

¹⁸ Wykonanie usługi stolarskiej - ABM-ZAKUP/4/2020, Dostawa foteli konferencyjnych wraz z montażem - ABM-ZAKUP/6/2020, Dostawa licencji oprogramowania oraz jego wdrożenie i uruchomienie w celu kompleksowego zabezpieczenia realizacji szkoleń w formule on-line (wideokonferencji) - ABM-ZAKUP/13/2020.

¹⁹ Wniosek zakupowy Nr 22/BA.

wynikały z obniżenia o 90% łącznego wynagrodzenia²⁰ przysługującego wykonawcy za wykonanie usługi stolarskiej²¹.

3. Cztery zamówienia zrealizowane w związku ze zwalczaniem i przeciwdziałaniem COVID-19 (tj. 100% zamówień zrealizowanych w tym zakresie), których łączna wartość wyniosła 9,4 tys. zł, zostały udzielone na podstawie wniosków zakupowych²², zgodnie z trybem dla zakupów, których wartość netto nie przekracza 20,0 tys. zł i prawidłowo udokumentowane.

ABM dokonała prawidłowego wyboru trybu udzielenia zamówień publicznych. Poniesione wydatki, zrealizowane w ramach badanych postępowań były celowe i służyły realizacji zadań Agencji, a płatności uregulowano w wymaganych terminach.

(akta kontroli str.1079, 1176-1182,1210-2034)

Agencja, w 2020 r., otrzymała od Ministra Zdrowia dotację celową w kwocie 4150,0 tys. zł przeznaczoną na prowadzenie badań własnych dotyczących opracowania szczepionki na wirusa SARS-CoV-2 oraz na wsparcie prac badawczych nad poszukiwaniem skutecznej terapii. Zadania te były realizowane we współpracy z trzema podmiotami. Wydatkowano łącznie kwotę 3921,5 tys. zł, tj. 94,5% otrzymanych środków. Niewykorzystaną w 2020 r. kwotę z tej dotacji, w wysokości 228,5 tys. zł (5,5%), zwrócono w terminie na rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia. Przyczyną niewykorzystania środków był brak pacjentów spełniających kryteria włączenia ich do badań. Zgodnie z zawartą umową, w terminie przedłożono Ministrowi Zdrowia *Roczne rozliczenie finansowe środków dotacji oraz Roczne sprawozdanie merytoryczne*.

(akta kontroli str. 115, 270, 432-560)

W 2020 r. Agencja realizowała projekt pn. *Akademia Badań Klinicznych – rozwój kompetencji zespołów badawczych w podmiotach leczniczych świadczących usługi szpitalne oraz lekarzy zatrudnionych w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej*, który w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 był finansowany ze środków budżetu państwa i środków Europejskiego Funduszu Społecznego²³.

Na realizację projektu, w 2020 r. „przewidziano łączną kwotę 900,0 tys. zł, w tym kwotę 141,5 tys. zł z dotacji celowej budżetu państwa oraz kwotę 758,5 tys. zł ze środków Unii Europejskiej. Wydatki, łącznie 252,5 tys. zł²⁴, co stanowiło 28,1% planu, przeznaczono na realizację dwóch z trzech²⁵ zaplanowanych zadań. Dla tej działalności prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową, a środki skontrolowanej próby celowej w kwocie 53,6 tys. zł (21,2%) przeznaczono na zakup publikacji dla uczestników szkoleń, opracowanie materiałów edukacyjnych, uzyskanie licencji oprogramowania oraz dodatków specjalnych dla opiekunów studiów podyplomowych. Niewykorzystane, w 2020 r., środki pozostawały do dyspozycji Agencji, na podstawie przepisów wykonawczych i umowy z donatorem²⁶. Wnioski rozliczeniowo-sprawozdawcze Agencji za 2020 r. zostały zatwierdzone przez Instytucję Pośredniczącą, tj. Ministerstwo Zdrowia.

(akta kontroli str. 168-170, 270, 640, 657-679, 2286-2288)

²⁰ Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

²¹ Obniżenie ceny nastąpiło na podstawie oświadczenia zamawiającego i wykonawcy z dnia 16 listopada 2020 r., znak: ABM-SEK-1457/2020/BDA/AW w związku ze stwierdzonymi wadami przedmiotu umowy.

²² 16/BA, 23/BA, 54/BA, 8/CRBK/POWER.

²³ Na podstawie umowy o dofinansowanie Nr POWR.05.02.00-00-0008/19-00/3539/2020/133, zawartej 9 lipca 2020 r. pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Zdrowia a ABM. Głównym celem projektu prowadzonego we współpracy z Uniwersytetem Medycznym imienia Piastów Śląskich we Wrocławiu oraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Dobrej Praktyki Badań Klinicznych w Polsce, jest poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia poprzez optymalizację kosztów i poprawę procesów związanych z realizacją badań klinicznych. Okres realizacji projektu został wyznaczony na lata 2020-2022, a jego dofinansowanie zaplanowano w wysokości 3230,4 tys. zł, w tym w kwocie 507,8 tys. zł ze środków dotacji celowej i w kwocie 2722,6 tys. zł ze środków europejskich.

²⁴ 39,7 tys. zł z dotacji celowej budżetu państwa oraz 212,8 tys. zł ze środków Unii Europejskiej.

²⁵ Zadanie dotyczące podniesienia kompetencji lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie prowadzenia rekrutacji pacjentów do udziału w badaniu klinicznym, zostało przeniesione do realizacji w 2021 r. ze względu na sytuację epidemiczną.

²⁶ Stosownie do § 3 ust. 5 i 6 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. poz. 2367) oraz § 10 ust. 7 umowy.

Na wydatki majątkowe ABM zaplanowała w 2020 r. środki finansowe w kwocie 900,0 tys. zł, natomiast wydatkowano 584,7 tys. zł (65,0%), z przeznaczeniem na modernizację systemu informatycznego²⁷, zakup sprzętu audiowizualnego z wyposażeniem oraz mobilnej kabiny akustycznej. Niższe wykonanie wydatków, w porównaniu z planem, spowodowane było wydanym w marcu 2020 r. zaleceniem Ministra Finansów w sprawie ograniczania wydatków w celu uzyskania oszczędności, które będą przeznaczone na zwalczanie i przeciwdziałanie COVID-19. Drugim powodem niższego wykonania wydatków majątkowych było niewywiązywanie się z warunków umowy przez wykonawcę, wskutek czego nie wydatkowano kwoty 115,3 tys. zł na zakup mebli do siedziby ABM. Niezrealizowane w 2020 r. wydatki na modernizację systemu informatycznego zostały ujęte w planie finansowym na 2021 r.

Szczegółową analizą, na podstawie 12 dowodów księgowych, objęto wydatki w kwocie 171,9 tys. zł²⁸, tj. 29,4% wydatków majątkowych. Stwierdzono, że wydatki zostały poniesione w sposób celowy i gospodarny.

(akta kontroli str. 270, 561-567, 597-602, 608-624, 680-682, 2082)

Agencja, w 2019 r., wdrożyła system informatyczny, który był przeznaczony do obsługi finansowo-księgowej. System ten nie zapewniał automatycznej weryfikacji kontrahentów, w tym sprawdzenia numerów rachunków bankowych. Czynności kontrolne prowadzone były w sposób manualny i dotyczyły m.in. porównywania przez pracowników zgodności danych numerów rachunków bankowych wskazanych na fakturach i w umowach zawartych pomiędzy ABM a kontrahentami.

(akta kontroli str. 158-159, 734-739, 775)

Na dzień 31 grudnia 2020 r. nie odnotowano w Agencji zobowiązań, w tym wymagalnych. ABM, w 2020 r., nie zaciągnęła kredytów bankowych i pożyczek oraz nie otrzymała polecenia²⁹ wpłaty środków pieniężnych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 180-184, 229-240, 268-269, 680-682)

Agencja nie planowała w 2020 r. osiągnięcia zysku lub straty, ale uzyskała dodatki wynik finansowy netto w 2020 r., w wysokości 218,3 tys. zł. Zysk ten, zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy o ABM, zamierza przekazać na fundusz rezerwowy, z przeznaczeniem na finansowanie inwestycji, po zatwierdzeniu przez Ministra Zdrowia sprawozdania finansowego ABM za 2020 r.

(akta kontroli str. 270, 683)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

ABM nie poinformowała wykonawców o wyborze najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego (ABM-ZP-1/2020), co stanowiło naruszenie wymogu określonego w art. 92 ust.1 ustawy PZP.

Zgodnie z przywołanym przepisem zamawiający powinien poinformować niezwłocznie wszystkich wykonawców m.in. o wyborze najkorzystniejszej oferty, wskazując dane identyfikacyjne i adresowe wykonawcy, którego ofertę wybrano oraz dane identyfikacyjne i adresowe wykonawców, którzy złożyli oferty, a także przyznaną punktację, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

²⁷ Służącego, zgodnie z art. 21 ustawy o ABM, do realizacji zadań dotyczących m.in. ogłaszanych konkursów, oceny wniosków i rozliczania umów z beneficjentami.

²⁸ Na podstawie doboru celowego dwóch zadań dotyczących zakupu sprzętu audiowizualnego z wyposażeniem (134,5 tys. zł) oraz mobilnej kabiny akustycznej (37,4 tys. zł).

²⁹ Na podstawie art. 65 ust. 16 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm).

Zastępca Prezesa do spraw finansowania badań wyjaśnił, że w *Protokole postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego*, błędnie wpisano, że informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty została przekazana wykonawcom drogą mailową, podczas gdy przekazanie do wszystkich wykonawców zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty nastąpiło poprzez opublikowanie zawiadomienia na stronie internetowej Agencji.

Pełniący obowiązki Prezes Agencji, w uzupełnieniu do złożonych wyjaśnień, dodał, że 1 kwietnia 2020 r. nastąpiła awaria serwera pocztowego Agencji utrzymywanego w tzw. *chmurze*, w konsekwencji której, części korespondencji ze skrzynek pocztowych, w tym m.in. dotyczącej zamówień publicznych nie udało się odzyskać. Ponieważ wybór oferty nastąpił w początkowym okresie wprowadzonego, z uwagi na zagrożenie epidemiczne, zobowiązania do świadczenia pracy zdalnej, wykonywanie zadań w warunkach domowych uniemożliwiało bieżące drukowanie dokumentów. Jak wyjaśnił pełniący obowiązki Prezes Agencji, niemożliwe jest jednoznaczne stwierdzenie, czy informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty została przekazana do wszystkich wykonawców. Wskazał jednocześnie, że zamieszczenie informacji o wyborze oferty na stronie internetowej jest wypełnieniem obowiązku zawiadomienia wszystkich wykonawców o wyborze najkorzystniejszej oferty.

(akta kontroli str.1426-1611,1664-1687,2091-2103)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 92 ust. 1 oraz w ust. 2, do obowiązków zamawiającego należało zarówno zamieszczenie zawiadomienia na stronie internetowej (art. 92 ust. 2) jak i zawiadomienie wszystkich poszczególnych wykonawców o wyborze najkorzystniejszej oferty (art. 92 ust.1). Nie można więc traktować zamieszczenia zawiadomienia na stronie internetowej ABM, jako wypełnienia dyspozycji art. 92 ust.1 ustawy PZP. NIK ponadto zwraca uwagę, że zgodnie z art. 9 ust. 1 wyżej przywołanej ustawy, postępowanie o udzielenie zamówienia należało prowadzić z zachowaniem formy pisemnej, a od dnia wyboru najkorzystniejszej oferty do dnia, w którym nastąpiła awaria serwera pocztowego, minęły ponad trzy tygodnie. Był to okres wystarczający do wykonania obowiązków ciążących na ABM jako zamawiającym.

1.3. Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na 1 stycznia 2020 r. Agencja dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 518,0 tys. zł z niewykorzystanej w 2019 r. dotacji podmiotowej udzielonej przez Ministra Zdrowia. Środki te zostały terminowo zwrócone na rachunek Ministerstwa Zdrowia.

Stan środków na 31 grudnia 2020 r. wyniósł 85 017,7 tys. zł. Były one gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych prowadzonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Średni stan środków pieniężnych w okresie 12 miesięcy 2020 r. wyniósł 234 489,2 tys. zł. Przychody w 2020 r. z tytułu odsetek bankowych uzyskanych przez Agencję wyniosły 218,3 tys. zł. Poza okresem od 29 stycznia do 11 lutego 2020 r., wolne środki lokowano, w formie depozytu *overnight*, z zachowaniem przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie³⁰. Na 31 grudnia 2020 r. wolne środki pieniężne, w wysokości 83 016,5 tys. zł, zostały przekazane również w depozyt *overnight*. Agencja nie dokonywała lokat wolnych środków w innej formie. Oprocentowanie depozytu *overnight* do 8 kwietnia 2020 r. wynosiło 0,5%, a od 9 kwietnia 2020 r. środki na tym depozycie nie były oprocentowane.

W 2020 r. nie występowały sytuacje zagrażające terminowej realizacji zadań wynikające ze zdolności do wywiązywania się ze zobowiązań finansowych. W trakcie czynności

³⁰ Dz. U. poz. 1864.

kontrolnych, 29 marca 2021 r., zostały wdrożone w ABM procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności finansowej³¹ oraz lokowania wolnych środków³².

(akta kontroli str. 97-115, 270, 332-430, 725-733)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Agencja nie lokowała wolnych środków w formie depozytu u Ministra Finansów w okresie od 29 stycznia do 11 lutego 2020 r., do czego była zobowiązana art. 48 ust. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych. Agencja od 12 lutego 2020 r. przekazywała Ministrowi Finansów środki wyłącznie w formie depozytu *overnight*.

(akta kontroli str. 250, 265-267, 414-430, 725-733)

Zastępca Prezesa do spraw finansowania badań wyjaśnił, że środki finansowe z odpisu NFZ zostały przekazane przez NFZ na rachunek bankowy dotyczący dotacji celowej, a nie na rachunek bankowy dla odpisu i prawdopodobnie ówczesnie zatrudniony główny księgowy ABM nie zauważył tego faktu, dlatego wolne środki finansowe nie były lokowane w depozyt *overnight* w dniach od 29 stycznia do 11 lutego 2020 r. Wyjaśnił również, że wyboru depozytu *overnight*, jako najkorzystniejszego rozwiązania, dokonano uwzględniając konieczność należytego zabezpieczenia realizacji ustawowych zadań Agencji.

(akta kontroli str. 414, 417)

NIK przyjmuje do wiadomości to wyjaśnienie. Jednak zauważa, że tylko z tytułu nielokowania wolnych środków w wysokości 279 473,5 tys. zł, w formie depozytu *overnight* od 29 stycznia do 11 lutego 2020 r., nie uzyskano w tym okresie przychodów w wysokości 53 592 zł. Szacunkowo możliwe było osiągnięcie wyższych przychodów, ponieważ oprocentowanie depozytów terminowych w tych dniach wynosiło minimum 1,21% i było wyższe od oprocentowania depozytu *overnight* o co najmniej 0,7%. W trakcie czynności kontrolnych NIK, 29 marca 2021 r. Agencja wdrożyła procedury wewnętrznego postępowania z wolnymi środkami.

1.4. Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie planu finansowego w układzie zadaniowym na lata 2020-2022³³, ABM w 2020 r. w ramach funkcji – „Zdrowie”, realizowała zadanie – „System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej”, podzadanie – „Kształtowanie warunków funkcjonowania i rozwoju systemu opieki zdrowotnej” i działanie – „Organizacja oraz nadzór nad systemem opieki zdrowotnej”.

W celu zwymiarowania stopnia realizacji podzadania i działania, przyjęto jako miernik liczbę niekomercyjnych badań klinicznych dofinansowanych przez ABM. Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-BZ2 zaplanowano przeprowadzenie 36 badań, a wykonano 63, tj. 175% planu wg ustawy budżetowej na 2020 r. i planu po zmianach. Zastępca Prezesa do spraw finansowania badań wyjaśnił, że przeprowadzenie większej liczby niekomercyjnych badań klinicznych dofinansowanych przez ABM wynikało z dużego zainteresowania konkursami oraz z realizacji dodatkowego, interwencyjnego naboru dotyczącego przeciwdziałania skutkom epidemii COVID-19, który nie mógł być przewidziany na etapie planowania wartości miernika.

³¹ Zarządzenie Nr 14/2021 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia polityki zarządzania ryzykiem płynności finansowej w Agencji Badań Medycznych.

³² Zarządzenie Nr 16/2021 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie lokowania wolnych środków budżetu Agencji Badań Medycznych w Banku Gospodarstwa Krajowego.

³³ Zgodnie z art. 32 ustawy o finansach publicznych państwowe osoby prawne sporządzają plany finansowe w układzie zadaniowym na rok budżetowy i dwa kolejne lata.

Agencja dokonywała bieżącej i okresowej oceny stopnia realizacji zadań. W okresach tygodniowych monitorowaniu podlegały stopień wykonania celów oraz wartości wskaźników mierzących efektywność realizacji działań m.in. w zakresie liczby prowadzonych konkursów, ocenianych wniosków, kwot dofinansowania projektów, podpisywanych umów, rozpatrywanych protestów, liczby złożonych raportów, wypłaconych środków finansowych, w tym zaliczek.

Wydział Finansowania Projektów ABM monitorował ponadto wskaźniki dofinansowania niekomercyjnych badań klinicznych, liczbą wniosków o rejestrację tych badań złożonych do Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych oraz liczbę wniosków w sprawie opinii komisji bioetycznych.

Pełniący obowiązki Prezes Agencji przekazywał do Ministerstwa Zdrowia kwartalnie informacje z wykonania budżetu, roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym, sprawozdanie z wykonania planu działalności oraz dodatkowo, na wniosek Ministra Zdrowia, w grudniu 2020 r. sprawozdanie z wykonania planu działalności za 2020 r., a także kwartalne sprawozdanie z realizacji działań przypisanych Agencji w Narodowej Strategii Onkologicznej.

(akta kontroli str. 857, 871, 949-1078, 2035-2081)

W Agencji Badań Medycznych, stosownie do art. 2 pkt 1 ustawy o ABM, podjęte zostały działania w celu dofinansowania badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz projektów interdyscyplinarnych wyłonionych w drodze konkursu, ze szczególnym uwzględnieniem badań klinicznych, obserwacyjnych i epidemiologicznych.

W dniu 23 września 2019 r. ogłoszony został konkurs na działalność badawczo-rozwojową w zakresie niekomercyjnych badań klinicznych. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 8 czerwca 2020 r. Łącznie do postępowania konkursowego zgłosiło się 78 podmiotów, które ubiegały się o dofinansowanie w kwocie ogółem 1366 892,0 tys. zł, z czego do dofinansowania zakwalifikowano 33 podmioty, zaś kwota dofinansowania wynikająca z zawartych umów wyniosła 543 548,2 tys. zł. W 2020 r. na te zadania przekazano ogółem kwotę dofinansowania w wysokości 54 303,6 tys. zł.

W planie pracy ABM na 2020 r. przewidywano przeprowadzenie czterech konkursów na badania naukowe i rozwojowe. Faktycznie przeprowadzono trzy konkursy. Zrezygnowano z przeprowadzenia konkursu na działalność badawczo-rozwojową w zakresie opracowania modelu wsparcia decyzyjnego poprzez zastosowanie sztucznej inteligencji w procesie diagnostyczno-terapeutycznym w onkologii, ponieważ z opóźnieniem weszły w życie przepisy Unii Europejskiej regulujące takie badania, które ponadto ograniczyły możliwości finansowania takich zadań ze środków publicznych.

W dniu 11 sierpnia 2020 r. ogłoszony został konkurs na działalność badawczo-rozwojową w zakresie niekomercyjnych badań klinicznych. Do postępowania konkursowego zgłosiło się 137 podmiotów ubiegających się o dofinansowanie badań w kwocie ogółem 1600 671,4 tys. zł. W wyniku postępowania konkursowego pozytywnie rozpatrzono wnioski 23 podmiotów, z którymi zawarto umowy na dofinansowanie w kwocie ogółem 262 338,2 tys. zł. W 2020 r. przekazano tym podmiotom kwotę 59 647,4 tys. zł.

Postępowanie konkursowe na tworzenie i rozwój centrów badań klinicznych zostało wdrożone 11 maja 2020 r. Do konkursu zgłosiło się 30 podmiotów, przedstawiając oferty na ogólną kwotę 309 168,2 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego konkursu zakwalifikowano do finansowania 10 podmiotów, z którymi podpisano umowy na kwotę ogółem 99 477,8 tys. zł. W 2020 r. podmiotom tym przekazano kwotę 25 000,0 tys. zł.

W dniu 7 lipca 2020 r. ABM ogłosiła konkurs na dofinansowanie prac badawczych w zakresie opracowania polskiej terapii adoptywnej (CAR/CAR-T) z wykorzystaniem komórek immunokompetentnych modyfikowanych genetycznie. Zgodnie z regulaminem do konkursu mogły zgłosić się wyłącznie konsorcja. Do konkursu zgłosiły się dwa konsorcja, których

liderami byli Warszawski Uniwersytet Medyczny i Gdański Uniwersytet Medyczny. Pozytywnie oceniono wniosek konsorcjum, którego liderem był Warszawski Uniwersytet Medyczny i podpisano umowę o dofinansowanie projektu w wysokości 99 175,1 tys. zł. W 2020 r. na realizację tego projektu przekazano kwotę 30 000,0 tys. zł.

Przy prowadzeniu postępowań, stosownie do art.16 ust 4 i 5 ustawy o ABM, ustalane były regulaminy konkursów, które określały: termin, miejsce i formę składania wniosków, wzór wniosku i dokumenty do niego dołączane, wzory umów na realizację i dofinansowanie projektów oraz szczegółowe kryteria wyboru projektów wraz z podaniem ich znaczenia. Ogłoszenia o konkursach, w tym regulaminy, zamieszczano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Agencji oraz na stronie internetowej Agencji.

Zgodnie z art. 18. ust 1 wspomnianej ustawy, dla każdego konkursu powoływany był zespół oceny wniosków, w skład którego wchodził pracownicy Agencji oraz eksperci zewnętrzni spośród przedstawicieli środowisk naukowych mających doświadczenie w obszarze, którego dotyczył konkurs. Przed przystąpieniem do oceny wniosków członkowie zespołów oceny wniosków składali oświadczenie o tym, że nie pozostawali z podmiotami, które złożyły wnioski w stosunku służbowym lub innej formie współpracy w okresie pracy i trzech lat poprzedzających złożenie wniosku lub dokonanie oceny i nie pozostawali w takim stosunku prawnym i faktycznym, że wynik oceny mógł mieć wpływ na ich prawa lub obowiązki. Przestrzegano również, wynikającej z art. 19 ustawy o ABM, zasady przedstawiania i publikowania listy rankingowej zakwalifikowanych do finansowania wniosków oraz przestrzegano zasad dotyczących procedury odwoławczej.

Ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19³⁴, w art. 14 dokonano zmian w ustawie o ABM, w ten sposób, że nie będą stosowane przepisy o konkursach w przypadkach dofinansowywania badań naukowych lub prac rozwojowych, w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jeżeli badania lub prace te dotyczą metod zwalczania zakażenia lub choroby zakaźnej będącej przyczyną ogłoszenia danego stanu.

Agencja Badań Medycznych, w dniu 6 kwietnia 2020 r., na swoich stronach internetowych poinformowała, że uruchamia dodatkowe środki na opracowanie szczepionki, terapii i rozwój technik szybkich testów diagnostycznych związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, a 10 kwietnia 2020 r. opublikowała szczegółowe warunki ubiegania się o dofinansowanie.

Dyrektor Wydziału Finansowania Projektów ABM opracował i przekazał Prezesowi notatkę, w której przedstawił procedurę kwalifikowania wniosków dotyczących badań COVID-19. Zgodnie z zatwierdzoną do wykonania notatką ocena wniosków przebiegać miała w sposób ciągły, zaś oceny dokonywali eksperci wewnętrzni ABM, którzy swoje rekomendacje przedstawiali na panelach, w wyniku których proponowano Prezesowi zaakceptowanie lub oddalenia przedstawionego wniosku.

W 2020 r. wpłynęło łącznie 98 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 307 777,4 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono 21 wniosków na kwotę 58 233,1 tys. zł. W 2020 r. na badania te przekazano kwotę 28 185,0 tys. zł.

W 2020 r. ABM przeprowadziła tylko jedną kontrolę doraźną realizacji i finansowania projektów badawczych, ponieważ, jak wyjaśnił Zastępca Prezesa do spraw finansowania badań, zawarto umowy oraz przekazano środki dopiero w drugiej połowie 2020 r., prace znajdowały się we wstępnej fazie i nie planowano w 2020 r. kontroli w tym zakresie. W IV kwartale 2020 r. opracowano metodologię wyboru projektów do kontroli oraz opracowano plan kontroli na 2021 r.

Monitorowanie postępu prac badawczych oraz wykorzystania środków odbywało się na podstawie analizy częściowych sprawozdań przedkładanych przez podmioty, które

³⁴ Dz.U. poz. 567.

realizowały programy. Do końca 2020 r. wpłynęły 54 takie sprawozdania. W wyniku ich analizy, w pięciu przypadkach, wezwano podmioty do przedłożenia dodatkowych informacji i wyjaśnień.

(akta kontroli str. 24-90, 156-158, 270, 434-436, 691-724)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, realizacja planu finansowego Agencji w 2020 r. przebiegała prawidłowo, ponieważ osiągnięty został dodatni wynik finansowy netto, poniesione koszty, objęte badaniem, były celowe i służyły realizacji zadań, właściwie, poza jedną nieprawidłowością, udzielano zamówień publicznych.

2. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia sprawozdań za 2020 r. z wykonania planu finansowego ABM w układzie zadaniowym (Rb-BZ2)³⁵, sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N)³⁶ i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)³⁷. Ponadto analizie poddano sprawozdanie finansowe za 2020 r. Dane wykazane w sprawozdaniach Rb-N i Rb-Z były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 270, 832-900)

Sprawozdanie Rb-BZ2 zostało przekazane terminowo 16 lutego 2021 r., a następnie dwukrotnie skorygowane w dniach 4 i 12 marca 2021 r., w związku z zaleceniami telefonicznymi pracowników Ministerstwa Zdrowia. Korekty te dotyczyły prezentowania kwot wydatków w złotych, a nie w tysiącach (4 marca 2021 r.) i niewykazywania wydatków majątkowych wynoszących 900 469,00 zł w pozycjach: „Plan wg ustawy budżetowej na 2020 r.” i „Plan po zmianach” (12 marca 2021 r.). Główna księgowa wyjaśniła, że informację o niewykazywaniu wydatków majątkowych w sprawozdaniu otrzymała po wstępnym zamknięciu ksiąg rachunkowych, w związku z tym, na koncie pozabilansowym 990 „Plan i wykonanie wydatków w układzie zadaniowym” nie została zaksięgowana korekta na 900 000,00 zł. Operację dotyczącą korekty zaksięgowano 24 marca 2021 r. Różnica 469,00 zł, jak wyjaśniła główna księgowa, wynikała z faktu zaprezentowania w sprawozdaniu wartości w tys. zł.

W przyjętej zarządzeniem Nr 23/2019 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia polityki rachunkowości w Agencji Badań Medycznych Polityce rachunkowości³⁸, a w szczególności w Zakładowym Planie kont, nie występowało konto 990 „Plan i wykonanie wydatków w układzie zadaniowym”, do ewidencjonowania wydatków budżetowych w układzie zadaniowym, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁹, zgodnie z którym zakładowy plan kont zawiera wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej.

³⁵ Dalej sprawozdanie Rb-BZ2.

³⁶ Dalej sprawozdanie Rb-N.

³⁷ Dalej sprawozdanie Rb-Z.

³⁸ Zarządzenie 23/2019 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia polityki rachunkowości w Agencji Badań Medycznych, zastąpione Zarządzeniem Nr 52/2020 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Polityki rachunkowości Agencji Badań Medycznych z zakładowym planem kont.

³⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

W trakcie czynności kontrolnych, Zarządzeniem Nr 13/2021 z dnia 29 marca 2021 r.⁴⁰ Prezesa Agencji Badań Medycznych, konto 990 „Plan finansowy i wykonanie wydatków w układzie zadaniowym” zostało wprowadzone w polityce rachunkowości. Zastępca dyrektora Biura Agencji do spraw finansowych wyjaśniła, że konto 990 zostało opisane w materiałach roboczych i przez przeoczenie nie zostało ujęte w polityce rachunkowości.
(akta kontroli str. 270, 852-900)

Zgodnie z art. 8 ustawy o ABM, Prezes Agencji sporządził roczne sprawozdanie finansowe Agencji za 2020 r. Sprawozdanie było przedmiotem badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta, który stwierdził, że przedstawia ono rzetelny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Agencji i zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

W dodatkowej informacji i objaśnieniach (Dział IX, pkt 9), stanowiącej część składową sprawozdania finansowego za 2020 r., wykazano zaniżone o 1541,00 zł koszty poniesione przez Agencję w związku z COVID 19. Zamiast faktycznych kosztów poniesionych z tego tytułu wynoszących 9422,59 zł brutto, wykazano kwotę 7881,59 zł brutto. Przyczyną błędu było nieuwzględnienie przy obliczeniach czterech faktur⁴¹. Główna księgowa wyjaśniła, że było to wynikiem przeoczenia.

(akta kontroli str. 270, 778-784, 901-907)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sporządzanie przez ABM sprawozdań. Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich skalę i charakter, nie miały wpływu na sformułowanie pozytywnej oceny w badanym obszarze.

V. Wnioski

Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wniosek o przestrzeganie obowiązku niezwłocznego informowania wszystkich wykonawców o wyborze najkorzystniejszej oferty w rozumieniu ustawy PZP.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

⁴⁰ Zarządzenie Nr 13/2021 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 29 marca 2021 r. zmieniające zarządzenie Nr 52/2020 Prezesa Agencji Badań Medycznych z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Polityki rachunkowości Agencji Badań Medycznych z zakładowym planem kont.

⁴¹ Dotyczących zakupu płynu do dezynfekcji, maseczek, rękawiczek, przyłbic i ozonowania pomieszczeń Agencji.

⁴² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosku

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

Dyrektor

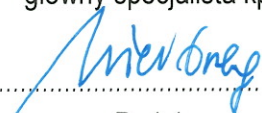
Piotr Wasilewski

.....
Podpis

Kontroler:

Grzegorz Wieczorek
główny specjalista kp.

.....
Podpis

